לאשתא תילתא לייתי שבעה סילוי משבעה דיקלי ושבעה [6]ציבי משבעה כשורי ושבעה סיכי משבעה גשורי ושבעה קטימי משבעה תנורי ושבעה עפרי משבעה [7]סנרי ושבעה כופרי משבעה ארבי ושבעה בוני כמוני ושבעה ביני מדיקנא דכלבא סבא ולציירינהו בחללא דבי צוארא בנירא ברקא א"ר יוחנן לאשתא צמירתא לישקל סכינא דכולא פרזלא וליזל להיכא דאיכא וורדינא וליקטר ביה נירא ברקא יומא קמא ליחרוק ביה פורתא [8]ולימא [9]וירא מלאך ה' אליו וגו' למחר ליחרוק ביה פורתא ולימא [10]ויאמר משה אסורה נא ואראה למחר ליחרוק ביה פורתא [11]ולימא [12]וירא ה' כי סר לראות וגו' א"ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ולימא [13]ויאמר אל תקרב הלום וגו' אלא ליומא קמא לימא וירא מלאך ה' אליו וגו' ויאמר משה וגו' ולמחר לימא וירא ה' כי סר לראות ולמחר ויאמר (ה') אל תקרב הלום וכי פסק ליה ליתתיה ולפסקי ולימא הכי הסנה הסנה לאו משום דגביהת מכל אילני אשרי הקב"ה שכינתיה עלך אלא משום דמייכת מכל אילני אשרי קודשא בריך הוא שכינתיה עלך וכי היכי דחמיתיה אשתא לחנניה מישאל ועזריה ועריקת מן קדמוהי כן תחמיניה אשתא לפלוני בר פלונית ותיערוק מן קדמוהי לסימטא לימא הכי בז בזייה מם מסייא כם כסייה שרלאי ואמרלאי אלין מלאכי דאישתלחו מארעא דסדום ולאסאה שחינא כאיבין בזך בזיך בזבזיך מסמסיך כמזן כמיך עינך ביך עינך ביך אתריך בך זרעיך כקלוט וכפרדה דלא פרה ולא רביא כך לא תפרה ולא תרבה בגופיה דפלוני בר פלונית [14]לכיפה לימא הכי חרב שלופה וקלע נטושה לא שמיה יוכב חולין מכאובין לשידא לימא הכי הוית דפקיק דפקיק הוית ליטא תבור ומשומת בר טיט בר טמא בר טינא כשמגז מריגז ואיסטמאי לשידא דבית הכסא לימא הכי אקרקפי דארי ואאוסי דגורייתא אשכחתון לשידאי בר שיריקא פנדא במישרא דכרתי חבטיה בלועא דחמרא חטרתיה: ובני מלכים בזגין: מאן תנא א"ר אושעיא רבי שמעון היא דאמר [15]כל ישראל בני מלכים הם רבא אמר [16]באריג בכסותו ודברי הכל: **מתני'** [17]יוצאין בבצת החרגול ובשן שועל ובממסר מן הצלוב משום רפואה [18]דברי ר"מ וחכמים אוסרין אף בחול משום דרכי האמורי: **גמ'** יוצאין בבצת החרגול דעבדי לשיחלא ובשן של שועל דעבדי לשינתא דחייא למאן דניים דמיתא למאן דלא ניים: ובממסר מן הצלוב: דעבדי לזירפא: משום רפואה דברי רבי מאיר: [19]אבי ורבא דאמרי תרוייהו [20]כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי [21]הא אין בו משום רפואה יש בו משום דרכי האמורי והתניא אילן שמשיר פירותיו סוקרו (וצובע אותו) בסיקרא וטוענו באבנים בשלמא טוענו באבנים כי היכי דליכחוש חיליה אלא סוקרו בסיקרא מאי רפואה קעביד כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי כדתניא [22]וטמא טמא יקרא [23]צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים אמר רבינא כמאן תלינן כובסי בדיקלא כי האי תנא תני תנא בפרק [24]אמוראי קמיה דר' חייא בר אבין א"ל [25]כולהו אית בהו משום דרכי האמורי לבר מהני מי שיש לו עצם בגרונו מביא מאותו המין ומניח ליה על קדקדו ולימא הכי חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד אין בו משום דרכי האמורי [26]לאדרא לימא הכי נגעצתא כמחט נגעלתא כתרים [27]שייא שייא האומר

לאשתא תילתא. שתפת שלישית שבאה מג' ימים לג' ימים: **סילוי.** ענבים (ו) קטנים: **ושבעה ליכי.** קקמים: **כשורי.** קוזות: **ושבעה סיכי.** יתידות קיינל"ש בלע"ז: **משבעה גשורי.** גשרים: **ז' סינרי.** לטר הדלת חור האסקופה שיר הדלת סובב כו: **כופרי.** זפת שזופתין הספינות: **ארבי.** ספינות: **ושבעה בוני** (ב) **כמוני.** גרעיני כמון. ל"א בוני כמון גרסי' מלא מגרגרים: **ושבעה ביני מדיקנא דכלבא סבא.** שבעה נימי מזקן כלב זקן: **אשתא למירפא.** חולי שמתממת וקודחת את הגוף: **וורדיני.** סנה: **ליחרוק.** לישקרני"ל כמו דמינבע מיקרייהו דחלו טריפות (חולין דף נט.): **ויאמר משה.** משום סיפיה מדוע לא יכבר הסנה: **כי סר.** שיסור החולי: **אל תקרב הלום.** שלא יקרב זה החולי אליו: **ליפפיה ולפסקיה.** סמוך לקרקע. ליתתיה ישפיל: **דמייכם.** שאתה שפל: **דמיתא אשתא.** שרלאית האש: **לסימטא.** שחין קרו"ג בלע"ז: **בזזיה ממסמייה כסכסייה.** שמות המלאכים על שם שקועים וממסמסים ומכסכסים אותו. כז לשון בזעא (ז): **מארעא דסדום.** כך הוא הלחש ולא מסדום כאו: **כוך כוך.** אין לו משמעות אלא כך הוא הלחש: **עיניך כיך.** מרחיק ביך שלא תחדיש יותר: **אפריך כיך.** שלא תרמיב: **כקלוט.** שנקלט זרעו בשרירי בטנו שלא יוליד: **לכיפה.** אוגפוא"ש לבעבועות כך לשון רבי יצחק ברבי מנחם ג"ע. ולשון רבותי לכיפה למי שכופהו שד: **לימא הכי.** לחש בעלמא הוא: **הוים דפקיק דפקיק הוים.** לחש הוא: **ליט תבור ומשומת.** מקולל ונשבר ומשומת יהא שד זה שמטו בר טיט בר טינא: **לשידא דכיס הכסא.** אם הזיק לימא לחש זה: **אקרקפי דארי.** ברחש האדי זכר: **ואאוסי דגורייתא.** ומחוטט לגיאה נקבה: **אשכחתא לשידאי בר שריקאי פנדאי.** כך שמו: **במישרא דכרתי חבטיה.** בערוגת כרשין הפלתיו: **בלועא דחמרא חטרתיה.** בלחי החמור הלקיתיו: **מאן תנא.** דקתני וכל אדם ואפילו עני שבישראל: **רבי שמעון.** נפרק שמונה שרצים (ז): **בני מלכים.** הלכך לעני נמי חזיא ולא גנותא דיליה דליתחזיא כיוהרא ושליף לי נמי דמנו דחיזוא הוא שליף ומחוי: **באריג בכסותו.** ולא שליף ליה ומחוי: **מתני' דרבי האמורי.** ניחוש הוא וכתיב ובחוקותיהם לא תלכו (ויקרא יח): **גמ' לשיחלא.** לבאב האוזן ומולין בלאזנו: **לשינתא.** יש שעשאו כדי שישן ויש כדי שלא ישן: **דחייא.** של שן שועל חי: **לזירפא.** נפח מכה דכל פרזלא זריף והאי מפי לזירפא: **אים בו משום רפואה.** שנרחית רפואתו כגון שתיית כוס ותחבושת מכה. ופרכינן הא אין בו כו' כגון לחש שאין ניכר שיהא מרפא יש בו משום דרכי האמורי בתמיה: **דליכחוש חיליה.** שעל ידי שהוא שמן וכחו רב פירותיו נושרין: **דליחזייה אינשי.** ולסימנא עבדי ליה לאודעי דמשיר פירותיו: **טמא טמא.** הוא עלמו אומר טמא רחקו מעלי: **כובסי.** אשכול תמרים וסימן הוא שמשיר פירותיו: **בפרק אמוראי.** בפרק אחד מ"ם שגמו בתוספתא דמסכת שבת בהלכות דרכי האמורי: **א"ל.** רבי חייא לתנא: **כולהו אית בהו.** כל הנגויות שם אל תעשה לומר באחד מהן אין בו משום דרכי האמורי אלא בכולן אחה שונה יש בו לבר מהני ג' אלו שאפרש לך: **מי שיש לו עצם וכו'.** ולחש דנגעלתא כמחט אלו ג' לבדם אין בהם: **חד חד נחית.** לחש הוא: **לאדרא.** עצם של דג שיצא לאדם בושט: **שייא שייא.** לחש הוא כד רד: האומר

בני מלכים יוצאין בזגין מאן תנא ר"ש היא כו'. פי' הקונטרס וליכא למימר דילמא מחייכי בהו ואתו לאתויי וא"ת מכל מקום ליחוש דילמא מיפסיק ואתי לאתויי כדאמרינן לעיל גבי עבד דלא יצא כחותם שבטאמרו וי"ל דהכא מיירי בחלוים כשלשלת דלא מיפסקי וריב"א פירש דבירושלמי מוקי לה בקטנים דאפילו אי פסיק ומייתי לה ליכא איסור והכי איתא בירושלמי ר' זעירא אומר בזוג שבטאמרו ומהו כל אדם דקתני במתניתין בין קטנים עשיריס בין קטנים מתניתין פליגא עליה דרבי זעירא ולא בזוג שבטאמרו כאן בגדולים כאן בקטנים פירוש ההוא דלא יצא בזוג שבטאמרו בגדולים דלמא מיפסיק ואתי לאתויי והא דשרי הכא בקטנים דליכא למיחש כדפי' מ"מ יש לדקדק אמאי נקט בני מלכים כיון דליכא חשש אי מייתי להו קטן בידים וי"ל דאי לאו בני מלכים הוו ממייכו עליה בני מלכים כל שעה ואי אפשר שלא ישמע אביו מעולם ויטלם אביו בידו ואתו לאתויי אבל אי בני מלכים לא מיפסיק ליכא למיחש דילמא מייתי להו אחוה דלא שכיח שיהא אביו בלדו בשעה שיפסוק:

הדרן עלך במה אשה

בני מלכים יוצאין בזגין. פי' הקונטרס וליכא למיחש דילמא מחייכי בהו ואתו לאתויי וא"ת מכל מקום ליחוש דילמא מיפסיק ואתי לאתויי כדאמרינן לעיל גבי עבד דלא יצא כחותם שבטאמרו וי"ל דהכא מיירי בחלוים כשלשלת דלא מיפסקי וריב"א פירש דבירושלמי מוקי לה בקטנים דאפילו אי פסיק ומייתי לה ליכא איסור והכי איתא בירושלמי ר' זעירא אומר בזוג שבטאמרו ומהו כל אדם דקתני במתניתין בין קטנים עשיריס בין קטנים מתניתין פליגא עליה דרבי זעירא ולא בזוג שבטאמרו כאן בגדולים כאן בקטנים פירוש ההוא דלא יצא בזוג שבטאמרו בגדולים דלמא מיפסיק ואתי לאתויי והא דשרי הכא בקטנים דליכא למיחש כדפי' מ"מ יש לדקדק אמאי נקט בני מלכים כיון דליכא חשש אי מייתי להו קטן בידים וי"ל דאי לאו בני מלכים הוו ממייכו עליה בני מלכים כל שעה ואי אפשר שלא ישמע אביו מעולם ויטלם אביו בידו ואתו לאתויי אבל אי בני מלכים לא מיפסיק ליכא למיחש דילמא מייתי להו אחוה דלא שכיח שיהא אביו בלדו בשעה שיפסוק:

הדרן עלך במה אשה

הדרן עלך במה אשה שכינתיה עלך אלא משום דמייכת מכל אילני אשרי קודשא בריך הוא שכינתיה עלך וכי היכי דחמיתיה אשתא לחנניה מישאל ועזריה ועריקת מן קדמוהי כן תחמיניה אשתא לפלוני בר פלונית ותיערוק מן קדמוהי לסימטא לימא הכי בז בזייה מם מסייא כם כסייה שרלאי ואמרלאי אלין מלאכי דאישתלחו מארעא דסדום ולאסאה שחינא כאיבין בזך בזיך בזבזיך מסמסיך כמזן כמיך עינך ביך עינך ביך אתריך בך זרעיך בקלוט וכפרדה דלא פרה ולא רביא כך לא תפרה ולא תרבה בגופיה דפלוני בר פלונית לכיפה לימא הכי חרב שלופה וקלע נטושה לא שמיה יוכב חולין מכאובין לשידא לימא הכי הוית דפקיק דפקיק הוית ליטא תבור ומשומת בר טיט בר טמא בר טינא כשמגז מריגז ואיסטמאי לשידא דבית הכסא לימא הכי אקרקפי דארי ואאוסי דגורייתא אשכחתון לשידאי בר שיריקא פנדא במישרא דכרתי חבטיה בלועא דחמרא חטרתיה: ובני מלכים בזגין: מאן תנא א"ר אושעיא רבי שמעון היא דאמר כל ישראל בני מלכים הם רבא אמר באריג בכסותו ודברי הכל: **מתני'** יוצאין בבצת החרגול ובשן שועל ובממסר מן הצלוב משום רפואה דברי ר"מ וחכמים אוסרין אף בחול משום דרכי האמורי: **גמ'** יוצאין בבצת החרגול דעבדי לשיחלא ובשן של שועל דעבדי לשינתא דחייא למאן דניים דמיתא למאן דלא ניים: ובממסר מן הצלוב: דעבדי לזירפא: משום רפואה דברי רבי מאיר: אבי ורבא דאמרי תרוייהו כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי הא אין בו משום רפואה יש בו משום דרכי האמורי והתניא אילן שמשיר פירותיו סוקרו (וצובע אותו) בסיקרא וטוענו באבנים בשלמא טוענו באבנים כי היכי דליכחוש חיליה אלא סוקרו בסיקרא מאי רפואה קעביד כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי כדתניא וטמא טמא יקרא צריך להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים אמר רבינא כמאן תלינן כובסי בדיקלא כי האי תנא תני תנא בפרק אמוראי קמיה דר' חייא בר אבין א"ל כולהו אית בהו משום דרכי האמורי לבר מהני מי שיש לו עצם בגרונו מביא מאותו המין ומניח ליה על קדקדו ולימא הכי חד חד נחית בלע בלע נחית חד חד אין בו משום דרכי האמורי לאדרא לימא הכי נגעצתא כמחט נגעלתא כתרים שייא שייא האומר

מסורת הש"ס

(א) (נגרוך גרם שיכי פי' תחיכה קטנה), (ב) (גירס' העריך פוכרי פי' קקרים ע"ש בערך סכר ח"ו), (ג) (כ"ר תוספות שבועות טו: ד"ה תפולו), (ד) (גירי' הערוך לכינא בערך כבא ג), (ה) (לקמן קיח. קמה. כ"מ קינ.), (ו) (גירס' הירושל' דברי רבי יוסי ר' מאיר פוכר לף בחול), (ז) (חולין עז:), (ח) (מלא הא ליתא בחולין ומצאתם שם בהכל מנכרי אבי ורבא ועי' בפירש"י בהכא ד"ה שם ובי ופסקינן הא אין בו יוסי'), (ט) (מ"ק ה. ופיסקי לא:), (י) (חולין קח. נדה פו. י.) פי' בערוך ערך תחורי), (כ) (גירסת הערוך לאדרא), (ל) (גירס' הערוך אח אח פי' המם המם), (מ) (מדבר יד תרנוס קרטי נטיעו), (נ) (לקמן קיח.), (ס) פי"ז ופי"ח.

תגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סילוי ענפים קטנים: (ב) ד"ה ושבעה מיני כמונא גרגיני:

גליון הש"ם

גמרא ולימא הכא בלאו. עיין שבועות דף טו: ע"ב תוספות ד"ה אמור ופסחים דף קיח ע"א תוספות ד"ה נפתח: שם אבי ורבא דאבדי קיוותיו בל יבי שיש בו בשים רפואה. עיין נכ"מ דף מ: ע"ב תוספות ד"ה כים ולקמן: שם כולהו אית בהו משום דרבי האמורי. עיין תפיסת דסכ"ל סימן מ"ג בתחילה:

מוסף רש"י

כל דבר שיש בו משום רפואה. כגון משקה לו סם לו לחש שלחש על המכה (חולין עז.) הא אין בו משום רפואה. כגון שעשין שלא על החולי. כגון קבורת שלא בפרסת דרכים ומילה בהם, שדומה לחיות (שם.). וטמא טמא יקרא. לוקק ולומר טמא הוא (חולין עח.). כלומר טורי מעלי שטמא הוא (בכה יב.).

רבינו חננאל

בני מלכים בזוגים. אוקמה רב בזוג ארוג בכסות, ולדברי הכל כי האי גוונא שרי. פי' שיחלא, מעע האוזן. פי' זירפא, (עכיבתא) (עגביתא). אבי ורבא דאמרי תרוייהו כל שהוא משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי. ירושלמי רבי אבהו בשם רבי יוחנן כל שמרפא אין בו משום דרכי האמורי (בפסא).

עין משפט נר מצוה

עח א מי' פי"ט מהל' שבת הלכה יח מגמ לאין פה טוש"ע א"ח סימן שא סעיף כג:

עט ב ג מי' שם הלכה יג טש"ע שם סעיף מ:

צ ד מי' פי' מהלכות טומאת צרעת הלכה ח וסמג עמין רלה:

תורה אור השלם

1 וירא מלאך יי אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל:
שמות ג ב

2 ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה מדוע לא יבער הסנה:
שמות ג ג

3 וירא יי כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני:
שמות ג ד

4 ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא:
שמות ג ה

5 והצרעת אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא:
ויקרא יג מה

לעזי רש"י

קייבל"ש [קובילי"ש]. יתרות.
אישקרני"ר [אינקרני"ר]. לחרוך (חרין).
קרו"ג [קלו"ג]. מורסה.
אונפולי"ש [אנפולי"ש]. כוויות (חפיחות בעור, מלאות נוזלים).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com